

aan: **Dialoogtafel**

van: **5.1.2e** **5.1.2e** (jurist), provincie Groningen

in afstemming met SMS en 'Cie Bodemdaling.

datum: 5 januari 2014

betreft: Verjaring aansprakelijkheid

Tijdens de vergadering van de Dialoogtafel d.d. 04112014 is afgesproken dat de provincie aan zou geven of er aanvullende acties nodig zijn m.b.t. het vraagstuk rondom de verjaringstermijn van 30 jaar in relatie tot bodemdaling en aardbevingen. Er zijn met betrekking tot bodemdaling separate afspraken gemaakt. Op beide onderwerpen ga ik hieronder kort in.

Aardbevingen

In de notitie van het ministerie van EZ zoals 04112014 aangeleverd aan de Dialoogtafel is helder verwoord hoe de wetgeving is rondom aansprakelijkheid.

- Voor schade die een gevolg is van beweging van de bodem door de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk kent het Burgerlijk Wetboek sinds 1 januari 2003 een lange verjaringstermijn. Vanwege het "sluipende" karakter en het risico dat schade als gevolg van bodembeweging door mijnbouwactiviteiten zich pas na langere tijd manifesteert, verjaart in dat geval de rechtsvordering tot vergoeding van de schade pas door verloop van 30 jaar na de gebeurtenis die de schade heeft veroorzaakt (artikel 3:310, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek).
- Tegelijkertijd is in de Mijnbouwwet de verplichte termijn voor mijnbouwondernemingen voor het doen van metingen om gegevens te verkrijgen over mogelijke beweging van de bodem verlengd. In het oorspronkelijke wetsontwerp was sprake van vijf jaar. Deze termijn is verlengd tot dertig jaar na beëindiging van de winning. Deze termijn is daarmee in overeenstemming gebracht met de verjaringstermijn.
- Inherent aan deze extra rechtsbescherming voor burgers geldt anderzijds ter bescherming van de belangen van een mijnbouwondernemer die op schadevergoeding wordt aangesproken, dat er geen recht meer bestaat op schadevergoeding als meer dan dertig jaar zijn verstreken na de gebeurtenis die de schade zou hebben veroorzaakt. Het belang hiervan is gelegen in het beginsel van rechtszekerheid, ook voor de betreffende mijnbouwondernemer, dat met zich brengt dat de mijnbouwondernemer gedurende een periode van dertig jaar na de schadeveroorzakende gebeurtenis rekening dient te houden met mogelijke vorderingen tot schadevergoeding.

Hiermee is helder verwoord dat aansprakelijkheid na 30 jaar na de gebeurtenis die de schade heeft veroorzaakt niet is geregeld.

In de zienswijze die de provincie heeft ingediend (maart 2014) naar aanleiding van het concept winningsbesluit van Kamp is o.a. verwoord:

document1

- Tevens is het van groot belang dat gedupeerden zonder verjaringstermijnen schade kunnen claimen en vergoed krijgen. Wij verwachten hierover een duidelijke toezegging.

Bij het voorlopige winningsbesluit zoals dat d.d. 16122014 bekend is gemaakt door Kamp is niet op bovenstaande ingegaan. Op 9 januari 2015 komt het definitieve besluit beschikbaar. Mocht hierin geen afdoende antwoord op dit punt worden gegeven, dan zal dit onderdeel uitmaken van het beroep dat de provincie zal instellen.

De verwachting is dat om dit goed te regelen de wet zal moeten worden aangepast, waarbij bijvoorbeeld aansprakelijkheid na 30 jaar vervalt naar de Staat.

Advies aan Dialoogtafel: Het Rijk/Ministerie van EZ zou hier een voorstel op moeten en kunnen formuleren. Een onderzoek in opdracht van de tafel is niet nodig.

Bodemdaling

In 1983 is een overeenkomst gesloten tussen de NAM en de provincie Groningen. Deze Overeenkomst regelt de vergoeding van schade als gevolg van de bodemdaling door aardgaswinning in de provincie Groningen. Volgens de Overeenkomst zal de NAM de kosten vergoeden tot een totaalbedrag van hfl. 650 miljoen op prijspeil 1980. Dat is gelijk aan ongeveer € 650 miljoen op huidig prijspeil. Ongeveer de helft van het budget is reeds besteed en de afspraken gelden zolang er middelen zijn. De Commissie Bodemdaling¹ is onafhankelijk en de beslissingen zijn voor alle partijen bindend.

De bodemdaling heeft voornamelijk gevolgen voor de waterhuishouding. Het oppervlaktewaterpeil moet in de pas lopen met de bodemdaling. Hiervoor zijn een twintigtal gemalen gebouwd of aangepast. Verder moeten dijken en haventerreinen worden opgehoogd. Door de preventieve maatregelen in de waterhuishouding is schade aan gebouwen door de bodemdaling door gaswinning niet te verwachten. Er zijn tal van onderzoeken uitgevoerd waaruit dit blijkt.

De bodemdaling is in vergelijking tot aardbevingen redelijk te voorspellen. Elke 5 jaar wordt de bodemdaling in de gehele provincie gemeten en worden nieuwe prognoses gemaakt. De laatste prognose geeft een maximale bodemdaling aan van 47 cm in de omgeving van Loppersum. De commissie houdt een ruime marge aan voor extra zekerheid en rekent met een maximale bodemdaling van 60 cm.

Voor een deel van de bodemdalingsobjecten (vooral gemalen) moet ook rekening worden gehouden met exploitatiekosten en herinvesteringen (periodiek terugkerende kosten). Momenteel wordt gesproken over het afkopen van deze kosten. De afkoopsom dient zodanig te zijn dat uit de renteopbrengsten de eeuwigdurende kosten voor exploitatie en onderhoud van de betreffende objecten kunnen worden betaald. Over de exacte uitgangspunten (rentepercentages ed) wordt uiterst zorgvuldig nagedacht en advies ingewonnen (van oa universiteiten). Op dit moment zijn deze nog niet definitief vastgesteld. Uit een eerste meerjarenraming blijkt dat, als de afkoop pas op lange

¹ 3 leden aangewezen door de NAM (deskundigen en oud NAM'ers) en 3 leden aangewezen door de provincie (provincie, waterschap en RWS)
document1

termijn plaatsvindt, het maximum bedrag van hfl 650 miljoen niet toereikend is. Momenteel zijn gesprekken gaande tussen provincie, waterschappen en NAM over aanvullende (financiële) garanties. De intentie van betrokken partijen is, hier op korte termijn uit te komen.

De Overeenkomst voorziet in een zekerheidsstelling ingeval van liquidatie of beëindiging van het winningsbedrijf of wanneer de resterende winbare hoeveelheid gas minder is dan 250 miljard m³. De zekerheidsstelling geldt voor alle dan nog resterende financiële verplichtingen onder de Overeenkomst. De zekerheidsstelling geeft handvatten om aan het eind van de gaswinning afspraken te maken over schades als gevolg van bodemdaling in de periode na beëindiging van de gaswinning.

De situatie met betrekking tot bodemdaling is dus wezenlijk anders dan bij bevingen. De daling is in grote mate te voorspellen, de effecten en dus benodigde maatregelen ook. En met betrekking tot die maatregelen zijn goede afspraken gemaakt. De partijen houden in goed overleg de afspraken tegen het licht. **Advies aan de Dialoogtafel** is dan ook dat er op dit moment geen aanleiding is hier een onderzoek naar in te stellen.

Mocht het proces rondom het maken van afspraken m.b.t. aanvullende garanties niet lukken en heeft dit negatieve gevolgen m.b.t. aansprakelijkheid dan kan de Dialoogtafel dit onderwerp opnieuw agenderen.